

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Ткачук Г.В.

*Національний педагогічний
університет імені М.П.Драгоманова, м.Київ*

e-mail: galanet82@gmail.com

Постановка проблеми. Процес інтеграції України до Європейського Союзу набуває чітких обрисів і потребує прискореної адаптації системи освіти до світових стандартів забезпечення якості надання освітніх послуг. Система вищої освіти має на меті підготовку висококваліфікованого фахівця в обраній сфері діяльності, який, володіючи необхідними вміннями та навичками, здатний використовувати їх у майбутній професійній діяльності.

Важливим структурним компонентом професійної компетентності вчителів інформатики є технічна компетентність, яка поєднує знання (про закономірності будови та функціонування конкретних технічних пристроїв), уміння (використовувати наявні знання для розв'язання технічних задач на рівні своєї професійної кваліфікації), навички (використання, обслуговування, ремонту, комплектації технічного обладнання), здатності (доступно викладати навчальний матеріал, що стосується технічної сторони) і виявляється у прагненні і готовності до ефективного застосування сучасних технічних засобів та комп'ютерних технологій для вирішення завдань у професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз фахових наукових джерел свідчить про постійний інтерес науковців до проблем підготовки майбутнього вчителя інформатики. Зокрема, теоретичні питання реалізації компетентнісного підходу у процесі підготовки вчителів інформатики у різний час досліджували В.Ю. Биков, Л.І. Білоусова, І.С. Войтович, М.І. Жалдак, Н.В. Морзе, С.А. Раков, В.П. Сергієнко, О.М. Спірін, М.П. Лапчик, Г.В. Луньова, Ю.С. Рамський, Т.В. Тихонова, В.В. Котенко, Л.Є. Петухова та ін. Не зважаючи на значну кількість праць, що спрямовані на дослідження проблеми професійних компетентностей вчителя інформатики, багато питань залишаються відкритими, зокрема потребують дослідження такі питання як реалізація компетентнісного підходу у процесі технічної підготовка вчителів інформатики, особливості формування технічних вмінь у процесі навчання.

Метою нашої статті є проаналізувати базові поняття з проблеми дослідження та визначити сутність технічної компетентності учителів інформатики; охарактеризувати поняття технічних вмінь та визначити етапи їх формування у процесі навчання майбутніх учителів інформатики.

Виклад основного матеріалу. Теоретичний аналіз різних підходів до розуміння сутності таких базових понять нашого дослідження як «компетентність» та «компетенції» виявив відсутність у педагогічній науці загальноприйнятих дефініцій цих термінів.

На думку українських вчених (О. Крисан, О. Овчарук, О.І. Пометун, О. Локшина, О. Савченко та ін.), компетентністю є певний комплекс знань, умінь і відношень, який здобувається учнем/студентом у процесі навчання і дає змогу людині розуміти, розпізнавати та оцінювати проблеми, що є характерними для відповідної сфери діяльності.

Відповідно, основу компетентності складає сукупність знань, умінь, навичок, особистісних та професійно важливих якостей, що дають змогу фахівцеві ефективно реалізовувати професійну діяльність. Компетентний вчитель – вчитель, що глибоко знає свою предметну галузь, володіє методикою викладання свого предмету, має повагу та авторитет серед колег.

Досить часто вчені пов'язують поняття «компетентність» із «компетенціями». Зокрема, у тлумачному словнику [2, с. 289] під компетенцію розуміється коло питань, в яких обізнана людина або коло повноважень, прав певної людини.

Аналіз досліджень наукових праць щодо трактування поняття «компетенція» показує, що дане поняття розглядається з різних позицій та в різних інтерпретаціях. Не зважаючи на велику кількість трактувань даного поняття, варто зазначити, що більшість українських науковців все ж таки притримуються єдиного визначення поняття «компетенція» і розуміють його як коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи. Відповідно, в межах своєї компетенції особа може бути компетентною або некомпетентною в певних питаннях, тобто мати (набути) компетентність (компетентності) у певній сфері діяльності.

Отже, можна стверджувати, що компетенція базується на певних знаннях і досвіді, а компетентність виявляється у володінні фахівцем відповідними компетенціями. Таким чином, компетентність є освітнім результатом особистості, а компетентнісний підхід домінантною парадигмою освіти.

Результат професійної підготовки вчителя повинен розглядатися через поняття професійної компетентності фахівця. Важливим для нашого розуміння проблеми професійної компетентності вчителя інформатики є визначення подане у роботі І.С. Войтовича [1, с. 25]: «професійну компетентність можна розуміти як продемонстровану здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також наявності досвіду і свідомого відповідального ставлення, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності».

Одним з компонентів професійної компетентності є техніко-технологічний, який об'єднує два різних напрями діяльності вчителя інформатики, а саме: володіння комп'ютерною технікою та використання програмних засобів. Навчання, засноване на вищезазначених компонентах професійної компетентності вчителя, будується на визначенні, оволодінні і демонстрації технічних вмінь, які розвиваються і проходять ряд етапів (рис.1).

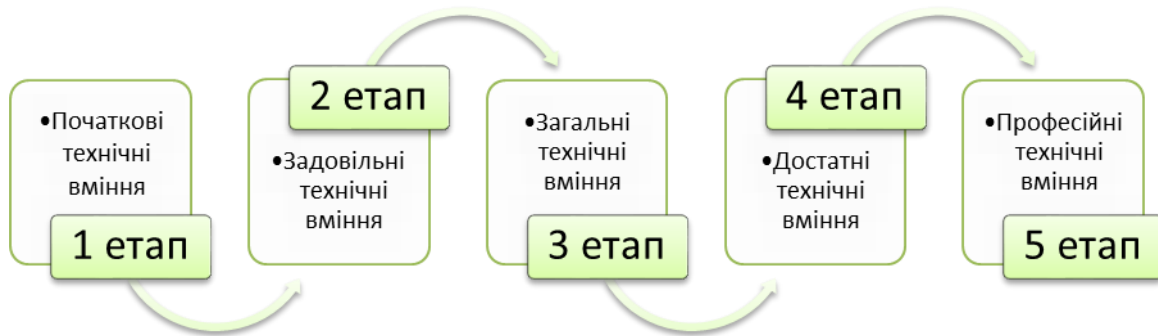

Рис.1. Загальна схема формування технічних вмінь

Під технічними вміннями будемо розуміти сформовану здатність виконувати певну технічну діяльність, яка реалізовується на основі раніше набутих знань та досвіду студентів. Або, іншими словами, технічні вміння – це суб’єктивна готовність і здатність вчителя вирішувати технічні задачі на рівні своєї професійної кваліфікації. У цих визначеннях і розкривається практично-дійова природа технічних знань, які реалізуються в комплексі визначених дій.

У процесі формування технічних знань та вмінь відбувається також становлення технічного світогляду і технічного мислення, технічної спрямованості особистості, ціннісного відношення фахівця до майбутньої професійної діяльності. Це перетворює зміст технічної підготовки в компонент особистості вчителя, який входить до структури технічної компетентності.

Висновки. Загалом, відзначимо, що технічна компетентність вчителя інформатики є важливим структурним компонентом його загальної професійної компетентності і необхідна йому для вирішення фахових завдань технічного характеру. З огляду на це, професійну освіту вчителя можна розглядати як процес набуття ним потенційних можливостей (компетентностей) для здійснення ефективної професійної діяльності.

Перспектива подальших досліджень у даному напрямі полягає у висвітленні ролі технічних дисциплін, як основного елемента реалізації формування технічної компетентності майбутнього вчителя інформатики.

Література

1. Войтович І. С. та ін. Психолого-педагогічні особливості реалізації компетентнісного підходу при комп’ютерній підтримці вивчення фахових дисциплін у ВНЗ / І. С. Войтович, В. П. Сергієнко, О. П. Войтович // Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць РДГУ. Вип 1. – Рівне: РВВ РДГУ, 2011. – С.24–26.
2. Ожегов С. И. Словарь русского языка: 70000 слов / С. И. Ожегов ; под ред. Н. Ю. Шведовой. – 23-е изд., испр. – М. : Русский язык, 1990. – 917 с.

Анотація. У статті розглядаються питання, що стосуються формування технічної компетентності вчителя інформатики у його професійній діяльності. Представлено теоретичний аналіз різних підходів до розуміння сутності таких базових понять як «компетентності», «компетенції», «професійна компетентність» та «технічна компетентність» вчителя інформатики. У структурі професійної компетентності педагога виокремлено техніко-технологічний компонент та визначено етапи формування технічних вмінь вчителя інформатики у процесі реалізації зазначеного компоненту.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність вчителя, технічна компетентність; технічні вміння.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы формирования технической компетентности учителя информатики в его профессиональной деятельности. Представлены теоретический анализ различных подходов к пониманию сущности таких базовых понятий, как «компетентности», «компетенции», «профессиональная компетентность» и «техническая компетентность» учителя информатики. В структуре профессиональной компетентности педагога выделены технико-технологический компонент и сформированы этапы формирования технических умений учителя информатики в процессе реализации указанного компонента.

Ключевые слова: компетентность, профессиональная компетентность учителя, техническая компетентность; технические умения;

Summary. The article considers questions that are related to the formation of the technical competence of an informatics teacher for his professional activity. A theoretical analysis of different approaches to the understanding of the nature of such basic concepts as “expert knowledge”, “competences”, “professional expert knowledge” and “technical expert knowledge” of the informatics teacher are represented. They differentiate between the conceptions of the “expert knowledge” and “competences” in this work. Contents of the professional expert knowledge of an informatics teacher are examined and stages of the professional formation of an expert are determined.

Keywords: competence, professional competence of teachers, technical competence; technical skills.